

Institutionen för hälsa och lärande

TENTAMEN

Kurs Vårdande och profession

Delkurs Nationell klinisk slutexamination, läkemedelsberäkning och skriftligt prov

Kurskod OM538G

Högskolepoäng för tentamen 0,5+0,5

Datum 2018-11-14

Skrivtid 08-12

Ansvarig lärare Anneli Larsson

Berörda lärare Rune Svanström, Charlotta Göthe, Joanne Wills

Hjälpmedel/bilagor Kladdpapper och högskolans miniräknare

Övrigt

Anvisningar

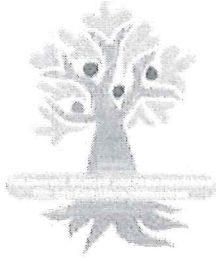
- Ta nytt blad för varje lärare
- Ta nytt blad för varje ny fråga
- Skriv endast på en sida av papperet.
- Skriv namn och personnummer på samtliga inlämnade blad.
- Numrera lösbladen löpande.
- Använd inte röd penna.
- Markera med kryss på omslaget vilka uppgifter som är lösta.

Poänggränser

Skrivningsresultat bör offentliggöras inom 18 arbetsdagar

Lycka till!

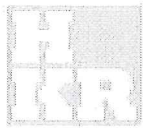
Antal sidor totalt

Nationell klinisk slutexamination för sjuksköterskeexamen, 180 hp

Instruktioner till skriftlig tentamen

ANSLUTNA LÄROSÄTEN OBLIGATORISK VERKSAMHET

KOD _____

Delprov I	Poäng:	G/U:
Delprov II – läkemedelsberäkning		G/U:

Harald Hugosson

Totalt 13 frågor, maximalt 25 poäng inkl. läkemedelsberäkning (fråga 3)

I situationen befinner du dig som sjuksköterska på olika instanser i vårdkedjan och det är av stor vikt att du har ett holistiskt tänkande.

Harald Hugosson, 75 år, bor med sin hustru Inger i en marklägenhet. Harald arbetade tidigare som banktjänsteman men njuter nu av pensionen. Ett par gånger i veckan spelar de golf tillsammans och de träffar ofta sina vänner. De har två söner och fyra barnbarn som de har nära kontakt med. Sedan ett par år tillbaka besväras Harald av kärlekskramp som han medicinerar när smärtan kommer. Under en golfrunda får Harald bröstsmärtor som inte avtar trots läkemedel. Inger blir orolig och ringer 112.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA I AMBULANSEN

När du kommer fram till Harald konstaterar du att han ligger på säker plats och därefter bedömer du hans status enligt ABCDE-kriterierna.

1. Ange vad du kontrollerar utifrån A-E-kriterier. (0,5p/bokstav) (2p)

A	
B	
C	
D	<i>Observerar Haralds medvetandegrad</i>
E	

Du bedömer att Harald snabbt behöver sjukhusvård då det kan vara en pågående hjärtinfarkt. Under transporten tas ett EKG som skickas till kardiologen. Vid tolkning av EKG kan hjärtinfarkt indelas i NSTEMI och STEMI.

2. Besvara nedanstående frågor. (0,5p/fråga) (1p) (samma svar på båda frågorna ger 0p)

<i>Vad är karaktäristiskt för EKG-kurvan vid en pågående STEMI?</i>	
<i>Vad är karaktäristiskt för EKG-kurvan vid en pågående NSTEMI?</i>	

Du anlägger en PVK för att ge smärtlindring. Du har enligt generell ordination möjlighet att ge 5 mg inj. Morfin[®] med styrkan 10 mg/ml iv. Du späder morfinet med NaCl 9 mg/ml.

***3. Besvara nedanstående frågor. (rätt svar = godkänt)**

<i>Hur mycket NaCl 9 mg/ml späder du 1 ml Morfin[®] 10mg/ml med för att få styrkan 1 mg/ml?</i>	Svar:
<i>Hur mycket av den färdigspädda lösningen administrerar du om du följer generell ordination? Ange svar i ml.</i>	Svar:

KOD _____

Harald Hugosson, 75 år, besväras sedan ett par år tillbaka av kärlkramp som han medicinerar när smärtan kommer. Under en golfgrunda får Harald bröstsmärtor som inte avtar trots läkemedel. Inger blir orolig och ringer 112. Du är sjuksköterska i ambulansen och när du kommer fram till Harald gör du en bedömning utifrån ABCDE-kriterierna. Du kontrollerar att Harald har fria luftvägar, bedömer hans andningsförmåga, cirkulation och medvetandegrad samt gör en helkroppsbedömning. Harald behöver snabbt sjukhusvård då det kan vara en pågående hjärtinfarkt. Under transporten tas ett EKG som skickas till kardiologen. Vid tolkning av EKG kan hjärtinfarkt indelas i STEMI och NSTEMI. Karaktäristiskt vid STEMI är att ST-sträckan är förhöjd och vid NSTEMI att det inte finns någon ST-höjning eller att ST-sträckan är sänkt. Du anlägger en PVK och ger smärtlindring.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ AKUTMOTTAGNINGEN

Harald anländer till akutmottagningen där omhändertagandet sker enligt riktlinjer vid bröstsmärta, bl a tas blodprover.

4. Besvara nedanstående frågor. (3p)

<p><i>Ange 3 analyser som <u>vanligtvis</u> ingår i blodstatus. (0,5p/analys) (1,5p)</i></p>	
<p><i>Vilket hjärtspecifikt blodprov ordineras <u>vanligtvis</u> vid misstanke om hjärtinfarkt? (0,5p)</i></p>	
<p><i>Ange 2 <u>vanliga</u> blodprover som tas för att påvisa om infektion föreligger. (0,5p/blodprov) (1p)</i></p>	

5. Besvara nedanstående frågor om blodprovstagning. (3p)

<p><i>Ange 2 åtgärder som kan vidtas för att venerna ska framträda tydligare, förutom att stasa armen. (0,5p/åtgärd) (1p)</i></p>	
<p><i>Vad finns det för risk om du sticker i den snedgående venen, vena mediana cubiti? (0,5p)</i></p>	
<p><i>Vilken typ av sprit desinfekterar du <u>vanligtvis</u> punktionsstället med före provtagningen? (0,5p)</i></p>	
<p><i>Ange 2 åtgärder som kan påverka provresultatet negativt vid provtagning av blodstatus som du därför ska undvika att göra. (0,5p/åtgärd) (1p)</i></p>	

KOD _____

Harald Hugosson, 75 år, anländer till akutmottagningen där omhändertagandet sker enligt riktlinjer vid bröstsmärta, bl a tas blodprover och kontroll av vitala funktioner. Tre analyser som ingår i blodstatus är Hb, leukocyter och trombocyter. Ett hjärtspecifikt blodprov som tas vid misstanke om hjärtinfarkt är Troponin och två vanliga blodprover för att påvisa infektion är CRP och leukocyter. Två åtgärder som kan vidtas för att venerna ska framträda tydligare är att ha god belysning och att värma armen. Om du sticker i den snedgående venen finns det risk för att punktera underliggande artär. Punktionsstället desinfekteras med klorhexidinsprit. Harald ska inte göra handknytningar eller utsättas för klappning på venen vid provtagningen då provresultatet kan påverkas.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ AKUTMOTTAGNINGEN

Du handleder sjuksköterskestudenten Julia. Ni kontrollerar puls och blodtryck och när ni lämnat Harald reflekterar ni över pulskontrollen och hjärtats anatomi och fysiologi.

6. Besvara nedanstående frågor genom att sätta ett kryss för korrekt svar. (0,5p/svar) (3p)

<i>Vid vilket tillstånd går det inte att mäta pulsen på handleden?</i>	Vid högt systoliskt blodtryck över ca 160mg/Hg	Vid lågt systoliskt blodtryck under ca 80 mm/Hg	Vid diastoliskt blodtryck under ca 60 mm/Hg
<i>Vilket är det vanligaste mätstället för puls?</i>	Handleden på tumsidan	Handleden på lillfingersidan	Mitt på handleden
<i>Med vilka fingrar är det lämpligast att mäta pulsen vid handleden?</i>	Tumme och pekfinger	Långfinger och ringfinger	Pekfinger och långfinger
<i>Under hur lång tid ska du räkna pulsen?</i>	15 sekunder	30 sekunder	1 minut
<i>Vad är normal pulsfrekvens i vila?</i>	45- 80 slag/minut	50-100 slag/minut	80-120 slag/minut
<i>Varför ska pulsen inte mätas på arteria radialis vid oregelbunden hjärtrytm?</i>	Hjärtat kan ha högre frekvens än den som går att palpera på arteria radialis	Endast vartannat slag kommer regelbundet ut i arteria radialis	Det går inte att palpera pulsvågor alls i arteria radialis vid oregelbunden hjärtrytm

7. Besvara nedanstående frågor om hjärtats anatomi och fysiologi. (0,5p/fråga) (2p)
(samma svar på flera frågor ger 0p)

<i>Vad heter den del av hjärtats retledningssystem som normalt ger impulser för hjärtats frekvens?</i>	
<i>Var i hjärtat sitter ovanstående del av retledningssystemet?</i>	
<i>Vilken del av autonoma nervsystemet sänker hjärtfrekvensen?</i>	
<i>Vilken del av autonoma nervsystemet höjer hjärtfrekvensen?</i>	

KOD _____

Harald Hugosson, 75 år, anländer till akutmottagningen där omhändertagandet sker enligt riktlinjer vid bröstsmärta, bl a tas blodprover och kontroll av vitala funktioner. Du handleder sjuksköterskestudenten Julia och när ni kontrollerat puls och blodtryck reflekterar ni över pulskontrollen och hjärtats anatomi och fysiologi. Vid lågt systoliskt blodtryck under ca 80 mm/Hg är det svårt att mäta pulsen på handleden. Det vanligaste mätstället för pulsen är på handleden vid tumsidan. Du mäter pulsen med pek- och långfingret under en minut. Normal pulsfrekvens är 50-100 slag per minut. Vid oregelbunden hjärtrytm kan hjärtat ha högre frekvens än den som går att palpera på arteria radialis. Den del av hjärtats retledningssystem som normalt ger impulser för hjärtats frekvens är sinusknutan som sitter i höger förmak. Den del av autonoma nervsystemet som sänker hjärtfrekvensen är parasympatikus och den del som höjer är sympatikus.

Haralds bröstsmärtor har avtagit och i väntan på svar på troponinproverna så läggs han in på akutvårdsavdelningen för övervakning.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ AKUTVÅRDSAVDELNINGEN

På kvällen kommer provsvar. Det är inte de analyser som har ordinerats och du förstår att det måste skett en förväxling av provrören i samband med provtagningen. I samband med att du tar nya prover, informerar du Harald om händelsen. Han blir upprörd och undrar hur det kan ha skett.

8. *Vad bör samtalet med Harald innehålla när ni samtalar om den händelse som inträffat. Ange 4 väsentliga aspekter. (0,5p/aspekt) (2p)*

1	
2	
3	
4	

Efter samtalet skriver du en avvikelserapport.

9. *Enligt vilken lag ska avvikelser rapporteras? (Förkortning ger ej poäng) (1p)*

--

10. *Besvara nedanstående frågor. (0,5p/fråga) (1p)*

<i>Var ska Harald i första hand vända sig om han är missnöjd med vården?</i>	
<i>När ska vårdgivaren anmäla en händelse till IVO?</i>	

KOD _____

Haralds bröstsmärtor har avtagit och i väntan på svar på troponinproverna så läggs han in på akutvårdsavdelningen för övervakning. På kvällen kommer provsvar. Det är inte de analyser som har ordinerats och du förstår att det måste skett en förväxling av provrören i samband med provtagningen. I samband med att du tar nya prover, informerar du Harald om händelsen. Han blir upprörd och undrar hur det kan ha skett. I samtalet lyssnar du på Haralds upplevelse och svarar på hans frågor. Du berättar att han kan vända sig till vårdverksamheten eller patientnämnden med synpunkter. Du berättar också hur ni arbetar med att förhindra att liknande händelser ska inträffa igen. Efter samtalet skriver du en avvikelserapport, vilket ska göras enligt patientsäkerhetslagen. Om det sker en händelse som medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada ska vårdgivaren göra en anmälan till IVO.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ AKUTVÅRDSAVDELNINGEN

Varken EKG eller troponinproverna ger svar på att akut hjärtinfarkt pågår. En översyn av Haralds läkemedel görs. Du handleder sjuksköterskestudenten Anton som har till uppgift att undervisa Harald om läkemedlens effekter. Innan Anton gör det läser han i FASS för att informera sig ytterligare om de olika läkemedlen.

11. Besvara nedanstående frågor. (3p)

<i>Läkemedelnamn/ aktiv substans</i>	<i>Vilken läkemedelsgrupp tillhör de olika läkemedlen? (0,5p/läkemedelsgrupp)</i>	<i>Vad säger Anton till Harald att den huvudsakliga effekten är? (0,5p/effekt)</i>
<i>Zocord® simvastatin</i>		
<i>Seloken zoc® metoprolol</i>		
<i>Trombyl® acetylsalicylsyra</i>		

Anton läser i FASS om läkemedlens farmakokinetik och farmakodynamik.

12. Vad innebär begreppen? (0,5p/begrepp) (1p)

<i>Farmakokinetik</i>	
<i>Farmakodynamik</i>	

KOD _____

Varken EKG eller troponinproverna ger svar på att akut hjärtinfarkt pågår. En översyn av Haralds läkemedel görs. Du handleder sjuksköterskestudenten Anton som har till uppgift att undervisa Harald om läkemedlens effekter. Innan han gör det läser han i FASS för att informera sig ytterligare om de olika läkemedlen. Simvastatin är en statin som sänker blodfetterna, metoprolol är en betareceptorblockerare som sänker blodtryck och puls och acetylsalicylsyra är ett trombocytageragationshämmande medel som motverkar blodproppsbildning. Begreppet farmakokinetik beskriver vad som sker med läkemedlet i kroppen och farmakodynamik beskriver läkemedlets verkan i kroppen.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ AKUTVÅRDSAVDELNINGEN

Vid samtalet om läkemedelsbehandlingen uttrycker Harald oro över att han har många läkemedel och att han har svårt att motivera sig att ta dem. Det framkommer att Harald inte har följt ordinationen av läkemedel eftersom han har missförstått ordination och bruksanvisning. Han har även mått illa och är rädd för ytterligare biverkningar och har därför inte velat ta läkemedel eftersom han tycker att de smakar illa.

13. Ange 6 orsaker, förutom ovanstående, som Harald skulle kunna beskriva vara anledning till att hans följsamhet (adherence) till läkemedelsbehandlingen brister. (0,5p/orsak) (3p)

1	
2	
3	
4	
5	
6	

Efter samtalet känner sig Harald nöjd och du börjar planera för hemgång.

KOD _____

Harriet Hermansson**Totalt 15 frågor, maximalt 25 poäng inkl. läkemedelsberäkning (fråga 8)**

I situationen befinner du dig som sjuksköterska på olika instanser i vårdkedjan och det är av stor vikt att du har ett holistiskt tänkande.

Harriet Hermansson 64 år, bor tillsammans med sin make i en villa. Deras två barn är vuxna och bor i närheten med sina familjer. Harriet är lärare och har ett år kvar till pensionen, vilket hon ser fram emot. De senaste månaderna har hon sökt hälsocentralen vid upprepade tillfällen p g a molande värk i nedre delen av buken och urinträngningar. Hon har fått behandling för återkommande urinvägsinfektioner. Harriet söker på nytt för sina besvär. Hon beskriver att hon känner sig svullen om buken och är allmänt trött. Läkaren palperar buken och känner att den är utspänd. Han skickar remiss till den gynekologiska mottagningen.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ GYNEKOLOGISKA MOTTAGNINGEN

När Harriet kommer till mottagningen tar du emot henne och visar in henne i rummet där hon ska träffa läkaren. Harriet säger att hon är orolig och beskriver att hon har ont i nedre delen av buken. I väntan på läkaren informerar du henne om att läkaren kommer att palpera buken och därefter göra ett ultraljud.

1. Sätt kryss i rutan med rätt påstående om tillvägagångssättet vid palpation av Harriets buk. (0,5p/rätt svar) (1p)

a	Harriet ska ha armarna ut med sidorna vid palpationen	Harriet ska ha armarna över huvudet vid palpationen	Harriet ska lägga armarna över bröstet vid palpationen
b	Läkaren börjar palpera vid höger fossa iliaca och fortsätter mot epigastriet	Läkaren börjar palpera vid epigastriet och fortsätter mot höger fossa iliaca	Läkaren börjar palpera vid höger fossa iliaca och fortsätter mot vänster fossa iliaca

Resultatet av palpation och ultraljud gör att läkaren misstänker gynekologisk malignitet. Harriet läggs in på avdelningen för fortsatt utredning.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ GYNEKOLOGISKA AVDELNINGEN

Du tar emot Harriet och genomför ett ankomstsamtal som du dokumenterar.

2. Besvara nedanstående frågor (0,5p/fråga) (1p)

<i>I vilken del av omvårdnadsjournalen dokumenterar du Harriets bakgrundshistoria, information om hälsa/sjukdom före aktuellt vårdtillfälle samt vardagligt liv före aktuellt vårdtillfälle?</i>	
<i>I vilken del av omvårdnadsjournalen dokumenterar du Harriets aktuella tillstånd, d v s hur hennes situation är just nu?</i>	

KOD _____

Harriet Hermansson 64 år har de senaste månaderna sökt hälsocentralen vid upprepade tillfällen p g a molande värk i nedre delen av buken och urinträngningar. Harriet söker på nytt för sina besvär. Hon beskriver att hon känner sig svullen om buken och är allmänt trött. Efter läkarundersökning skickas remiss till den gynekologiska mottagningen. När Harriet kommer till mottagningen tar du emot henne och visar in henne i rummet där hon ska träffa läkaren. Harriet är orolig och beskriver att hon har ont i nedre delen av buken. När läkaren palperar buken ber han Harriet ha armarna ut med sidorna. Han börjar palpera vid epigastriet och fortsätter mot höger fossa iliaca. Resultatet av palpation och ultraljud gör att läkaren misstänker gynekologisk malignitet. Harriet läggs in på avdelningen för fortsatt utredning. Du tar emot henne och genomför ett ankomstsamtal som du dokumenterar i omvårdnadsjournalen under rubrikerna omvårdnadsanamnes och omvårdnadsstatus.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ GYNEKOLOGISKA AVDELNINGEN

När du genomförde ankomstsamtalet så ställde du frågor relaterade till omvårdnadsanamnes och omvårdnadsstatus.

3. Besvara nedanstående frågor. (0,5p/svar) (2p)

Formulera 2 frågor ur olika områden som tillhör omvårdnadsanamnes och som är relevanta i Harriets fall att fråga om. (1p)	
Formulera 2 frågor ur olika områden som tillhör omvårdnadsstatus och som är relevanta i Harriets fall att fråga om. (1p)	

Utifrån hennes berättelse formulerade ni mål för omvårdnaden enligt SMART- kriterier som du nu dokumenterar.

4. Vad står SMART-kriterierna för? (0,5p/kriterium) (2p)

S	Specifikt
M	
A	
R	
T	

KOD _____

När du genomförde ankomstsamtalet så ställde du frågor relaterade till omvårdnadsanamnes. Du frågade henne: Vad var det som gjorde att du sökte sjukvård? Vad har du för erfarenhet av vård sedan tidigare? Du fortsatte med frågor om omvårdnadsstatus. Du frågade henne: Hur skulle du beskriva din smärta? Hur går det att kissa? Utifrån hennes berättelse formulerade ni mål för omvårdnaden enligt SMART- kriterier som du nu dokumenterar. S-Specifikt, M-Mätbart, A-Accepterat, R-Realistiskt, T-Tidsangivet.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ GYNEKOLOGISKA AVDELNINGEN

Harriet genomgår malignitetsutredning som visar att hon har ovarialcancer. Operation av tumören planeras.

5. Besvara nedanstående frågor. (0,5p/fråga) (1p)

<i>Förklara vad det innebär att tumören är malign, d v s är elakartad.</i>	
<i>Vilket är det svenska ordet för ovarialcancer?</i>	

Efter att ha varit hemma kommer Harriet tillbaka till avdelningen för operation. Hon kommer dagen innan operation för förberedelser. Du samtalar med Harriet och informerar om de operativa förberedelserna.

6. Besvara nedanstående frågor. (0,5p/fråga) (3p)

<i>Hur genomförs dubbeldusch?</i>	
<i>Hur länge behöver Harriet minst ha fastat innan operationen? Ange svar i antal timmar.</i>	
<i>Hur nära inpå operationen får Harriet dricka klara drycker? Ange svar i antal timmar.</i>	
<i>Vilken risk förebyggs om Harriet är fastande inför operationen?</i>	
<i>Vid vilka tillfällen måste operationsområdet markeras?</i>	
<i>Varför ska Harriet inte ha nagellack vid operationen?</i>	

Du informerar också om att hennes smärta kommer att bedömas postoperativt och visar Harriet smärtskattningsinstrumentet.

7. Ange 2 smärtskattningsinstrument som är relevanta att använda för att mäta Harriets postoperativa smärta. (0,5p/instrument) (1p)

1	
2	

KOD _____

Harriet genomgår malignitetsutredning som visar att hon har en elakartad tumör dvs som kan växa in i omkringliggande vävnad och på så sätt sprida sig. Det konstateras att hon har ovarialcancer (äggstockscancer). Operation av tumören planeras. Harriet åker hem och kommer dagen innan operation för förberedelser. Du samtalar med Harriet och informerar om de operativa förberedelserna. Dubbeldusch innebär att man tvålär in kroppen två gånger vid varje duschtillfälle. Harriet ska vara fastande sex timmar innan operation men får dricka klara drycker fram till två timmar innan. Du förklarar att hon är fastande för att hon inte ska aspirera maginnehåll under pågående operation. Vid pariga organ måste operationsområdet markeras. Hon får inte ha nagellack under operationen eftersom att tecken på cyanos ska kunna bedömas. Du informerar också om att hennes smärta kommer att bedömas postoperativt och visar henne smärtskattningsinstrumentet. Du kan använda t ex VAS eller NRS.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ GYNEKOLOGISKA AVDELNINGEN

Harriet ordinerar bl a infusion antibiotika Metronidazole som profylax före operationen som du ska administrera.

Metronidazole

Infusionsvätska, lösning 5 mg/ml
(klar nästan färglös till svagt gul
Specifikt medel mot anaeroba bakterier

Aktiv substans: Metronidazol

Metronidazole infusionsvätska ges intravenöst med en maxhastighet av 5 ml/min (100 ml under 20 min) och kan administreras ensamt eller samtidigt med andra parenterala beredningar. Metronidazole får dock ej blandas med andra infusionsvätskor.

Profylax mot anaeroba infektioner

Vuxna: 1500 mg (300 ml) givet som engångsdos före operation.

Barn: 20 mg/kg kroppsvikt som engångsdos före operation.

Nyfödda med gestationsålder <40 veckor: 10 mg/kg kroppsvikt som engångsdos före operation.

Behandling av anaeroba infektioner

Vuxna: 1500 mg (300 ml) som engångsdos under första behandlingsdagen, följt av 1000 mg (200 ml) dagligen som engångsdos. Alternativt ges 500 mg (100 ml) var 8:e timme.

Barn över 8 veckor: 20 mg/kg kroppsvikt dagligen som engångsdos eller uppdelat på 3 doser à 7,5 mg/kg kroppsvikt var 8:e timme.

Barn under 8 veckor: 15 mg/kg kroppsvikt dagligen som engångsdos eller 7,5 mg/kg kroppsvikt var 12:e timme. För nyfödda barn med gestationsålder <40 veckor kan under 1:a levnadsveckan ackumulation av metronidazol ske, varför serumkoncentrationer om möjligt bör kontrolleras efter några dygns terapi.

*8. Besvara nedanstående frågor (rätt svar = godkänt)

<i>Vilken är den kortaste tiden som Harriets infusion får infunderas på?</i>	<i>Svar:</i>
<i>Vilken dropphastighet ställer du in infusionen på? Ange svar i droppar per minut. (1 ml = 20 droppar)</i>	<i>Svar:</i>

KOD _____

Harriet 64 år har genomgått malignitetsutredning och det konstateras att hon har ovarialcancer som nu ska opereras. Harriet ordinerar infusion antibiotika Metronidazole som profylax före operationen som du administrerar.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ GYNEKOLOGISKA AVDELNINGEN

Harriet opereras och är nu tillbaka på avdelningen. För att ha kontroll på Harriets vitala funktioner kontrollerar du regelbundet hennes blodtryck.

9. *Ange 2 orsaker till varför Harriet skulle kunna ha lågt respektive förhöjt blodtryck postoperativt, förutom att hon är illamående, orolig eller har ett stresspåslag. (0,5p/orsak) (2p)*

<i>Lågt blodtryck</i>	
<i>Förhöjt blodtryck</i>	

Harriet har smärtbehandling via en epiduralkateter (EDA). Du kontrollerar att EDA-katetern är märkt enligt anvisningar och att smärtpumpens inställningar överensstämmer med ordinationen. Du kontrollerar också ordinerat läkemedel, läkemedelsförbrukning och mängden kvarvarande läkemedel.

10. *Ange 4 kontroller som du gör kontinuerligt så länge Harriet har epidural behandling förutom smärtskattning samt ovanstående understrukna kontroller. (0,5p/kontroll) (2p)*

1	
2	
3	
4	

Harriets äldsta dotter ringer och undrar hur det står till med mamma. Det är dokumenterat i patientjournalen att hon medgivit att uppgifter om henne får lämnas ut till hennes barn.

11. *Vad heter den lag som i huvudsak styr att du kan lämna ut uppgifter om Harriet? (1p)*

KOD _____

Harriet 64 år har genomgått malignitetsutredning. Hon har opererats och är tillbaka på avdelningen. För att ha kontroll på Harriets vitala funktioner kontrollerar du regelbundet hennes blodtryck. Vid blödning eller vätskebrist kan blodtrycket vara lågt och vid övervätskning eller smärta så kan blodtrycket vara förhöjt. Harriet har smärtbehandling via en epiduralkateter (EDA). Du kontrollerar kontinuerligt blodtryck, puls, anestesiens utbredning och medvetandegrad. Harriets äldsta dotter ringer och undrar hur det står till med mamma. Det är dokumenterat i patientjournalen att hon medgivit att uppgifter om henne får lämnas ut. Det är offentlighets- och sekretesslagen som styr om du får lämna ut uppgifter.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ GYNEKOLOGISKA AVDELNINGEN

I samband med operationen fick Harriet en CVK. Du handleder sjuksköterskestudenten Anna som inte tidigare vårdat en patient med CVK.

**12. Besvara nedanstående frågor genom att markera med ett kryss för rätt svar.
(0,5p/fråga) (3p)**

En vanlig ven att anlägga CVK i är vena jugularis interna och då finns infarten:	<i>... vid nyckelbenet</i>	<i>... på halsen</i>	<i>... i ljumskan</i>
På följande sätt kontrolleras läge och funktion av CVK innan användning:	<i>... genom att använda 5 ml-spruta och spola med NaCl</i>	<i>... genom att känna om det går trögt när man administrerar läkemedel</i>	<i>... genom att aspirera med 10 ml-spruta tills det kommer blod i slangen och sedan spola med NaCl</i>
Vid all manipulering av CVK bör patienten om möjligt placeras i följande läge:	<i>I sidoläge</i>	<i>Med förhöjd huvudända</i>	<i>I planläge</i>
Omläggning av CVK ska inom slutenvård vanligen göras med följande frekvens:	<i>Var 3:e till 5:e dag</i>	<i>En gång per vecka</i>	<i>Varje dag</i>
CVK ska spolans med 20-40 ml NaCl 9 mg/ml:	<i>En gång per dygn</i>	<i>Efter varje användning</i>	<i>En gång per arbetspass</i>
Injektionsventilen på trevägskranar desinfekteras före användning genom att gnugga mekaniskt med klorhexidinsprit 5 mg/ml:	<i>I minst 20 sekunder, låt därefter lufttorka</i>	<i>I minst 5 sekunder, låt därefter lufttorka</i>	<i>I minst 10 sekunder, låt därefter lufttorka</i>

KOD _____

Harriet 64 år har opererats för ovarialcancer och är tillbaka på avdelningen I samband med operationen fick Harriet en CVK. Du handleder sjuksköterskestudenten Anna som inte tidigare vårdat en patient med CVK. CVK är satt i vena jugularis interna vilket innebär att infarten sitter på halsen. Kontroll av läge och funktion av CVK innan användning görs genom att aspirera med 10 ml spruta tills det kommer blod i slangen och sedan spola med NaCl. Vid all manipulering av CVK bör patienten om möjligt placeras i planläge, omläggning av förband över CVK ska inom slutenvård göras var 3:e till 5:e dag eller vid smutsigt eller lossnat förband, CVK-lumen ska spolas med 20-40 ml NaCl efter varje användning, injektionsventilen på trevägskranar desinfekteras före användning genom att gnugga mekaniskt med klorhexidinsprit 5 mg/ml i minst 5 sekunder för att sedan lufttorka.

Harriet vårdas 5 dagar postoperativt och skrivs därefter ut till hemmet. Cytostatikabehandling är planerad.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ ONKOLOGISKA DAGVÅRDSAVDELNINGEN

Harriet kommer för sin första cytostatikabehandling. Hon har fått en subcutan venport som cytostatikan ska administreras via. Du försäkrar dig om att hon fått tillräckligt med information och att hon känner sig trygg inför behandlingen. Du ser i journalen att Harriet för några dagar sedan varit på hälsocentralen och tagit blodprover. Cytostatikabehandlingen är ordinerad av onkologen och beredd av apotekspersonal. Innan cytostatikan administreras till Harriet följer du rutiner för att upprätthålla patientsäkerheten. Du kontrollerar också de vitala parametrarna.

13. Ange 4 kontroller, förutom ovanstående understrukna, som du gör i anslutning till administreringen av cytostatikan. (0,5p/kontroll) (2p)

1	
2	
3	
4	

Harriet får behandling och går därefter hem.

KOD _____

Harriet kommer för sin första cytostatikabehandling. Hon har fått en subcutan venport som cytostatikan ska administreras via. Du försäkrar dig om att hon fått tillräckligt med information och att hon känner sig trygg inför behandlingen. Du ser i journalen att Harriet för några dagar sedan varit på hälsocentralen och tagit blodprover. Cytostatikabehandlingen är ordinerad av onkologen och beredd av apotekspersonal. Innan cytostatikan administreras till Harriet följer du rutiner för att upprätthålla patientsäkerheten. För att försäkra dig om att cytostatikan kan administreras kontrollerar du att blodproverna som är tagna på hälsocentralen håller sig inom gränsvärdena för att klara behandlingen, att det finns premedicinering ordinerad så den kan administreras innan behandlingen, att den ordinerade dosen är rimlig och att Harriets identitet stämmer med uppgifterna i läkemedelsjournalen.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ ONKOLOGISKA DAGVÅRDSAVDELNINGEN

Efter ett par dagar ringer Harriet dig då hon trots antiemetika mår illa och har svårt att inta mat. Hon är tillfreds med måltidsmiljön, äter små portioner ofta och försöker lägga upp maten så den ser aptitlig ut. Hon försöker dricka mellan måltiderna, gärna kolsyrat vatten eller suga på en isbit. Du vet att kostråd är individuella men ger henne tips som du vet skulle kunna hjälpa.

14. Ge 4 kostråd till Harriet, förutom ovanstående, som kan lindra hennes illamående. (0,5p/kostråd) (2p)

1	
2	
3	
4	

Hon fortsätter beskriva sin situation och utifrån hennes beskrivning så förstår du att hon drabbats av fatigue, vilket är vanligt att drabbas av vid cancerbehandling. Du ger henne råden att föra dagbok och att sätta upp mål för dagen.

15. Besvara nedanstående frågor. (2p)

Förklara innebörden av fatigue (0,5p)	
Ange 3 egenvårdsråd som du ger Harriet för att hon ska kunna hantera sin fatigue i det dagliga livet. (0,5p/råd) (1,5p)	

KOD _____

Detta är nu provets sista sida.

Resultatet publiceras utifrån kodlista.

Om du av misstag startat med denna sida: kontakta omgående tentamensvakt.
Risk finns annars för att ditt prov kan underkännas eller att misstanke om fusk uppstår.